

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună 2 "N-rii de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.INSERȚIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Naționalitățile.

(*) «Budapesti Hirlap» dela 3 Maiu scrie un articol de fond despre — eșecul naționalităților în alegeri... Au fost adică în Dieta disolvată 11 deputați, iar în alegerile de acum ies biruitori în vre-o 30 locuri... Asta pentru kossuthiștii lui Apponyi însemnează eșec.

Ce fel de logică mai au șoviniștii, Dumnezeu să-i mai înțeleagă.

De altfel din întreg articolul marelui ziar maghiar se vede tendența: ne presintă bătuți numai să poată vesti cu atât mai mare zgomot, că țara-i — kossuthistă! Că pe toată linia au biruit 48-iștii!

N-avem nimic împotriva credinței celor dela «Budapesti Hirlap». Trebuie să îndreptăm însă erorile de fapt, mai ales, că ele sunt intenționate.

Se laudă adecă organul lui Apponyi cu următoarele:

«Nici odată n'au fost alegeri mai libere și mai la adăpost de amestecul administrației. Ba în multe părți se aude plângere, că administrația ca *amică a vechiului sistem* a ajutat pe naționaliști».

Câtă perversitate! Doar prin *fapte* vedim ticăloșiile și nemai pomenitele abuzuri administrative.

Cât despre afirmarea, că administrația «vechiului sistem» i-a părținit pe naționaliști, — zicem: Așa să-i ajute Dumnezeu pe kossuthiști în toate ale lor lupte!

Ziarele maghiare sunt însă în stare să afirme, că până și ticăloșia dela *Cehul Silvaniei* și dela *Dobra*, (unde oamenii vechiului sistem au amânat alegerea!) s'a făcut în interesul — Românilor!

Dar să mergem mai departe.

«Budapesti Hirlap» mai scrie:

«E caracteristic că n'a fost o singură alegere în care o parte însemnată a alegătorilor români să nu se fi grupat în jurul candidatului ungar. Ba în cercul *Chișineului* publicistul partidului național român *Russu Șirianu* a fost trântit de-a dreptul de majoritatea românească».

Și aici numitul organ falsifică lucrurile.

Dintre 1300 alegători români, deputatul kossuthist al *Chișineului* nu se poate lăuda cu mai mult de vre-o 110 voturi românești date și acestea în urma presiunilor domnilor archiducele Iosif, conte Wenckheim și alți mari proprietari, cari au pământ dat în arendă precum și a corupțiunii ticăloase dela Cinteiu și a arestării volnice din Socodor.

Se pare însă că «Budapesti Hirlap» nu vrea să știe de cele 1100 voturi *ungurești* din satele curat maghiare, numai ca astfel să prezinte cercul ca *românesc* și pe Români aderenți ai politicei lui — Kossuth... Nainte de alegere însă ce vuiet nu făcuseră ziarele maghiare și în decursul alegerii administrația «vechiului sistem» cu câtă putere a lucrat pentru a nu lăsa «această

cetate a maghiarismului pradă — Valahilor!» ...

În interesul tesei ce susține — iar acum se susține cu putere tesa că țara e kossuthistă — presa maghiară trece însă peste adevăr și fapte ca și cum ai sufla în palme.

Zădarnic se bucură însă de «eșecul» nostru. Prin asta nu va turbura bucuria ce o simțim că din alegerile încheiate naționalitățile s'au ales cu de trei ori mai mulți deputați ca în trecut.

Alegerile la sași. Simptome interesante să ivesc la sași. Pe acești concetățeni ai noștri i-a ajuns în timpul din urmă mare dragoste pentru unguri. Am înregistrat discursul dlui Karl Obert. Acum ne vine un discurs și mai agresiv pentru Români: al deputatului de *Ghimbav*, dr. Karl Schmidt.

«Deși suntem mai slabi (decât ungurii), zice, suntem aliații lor necesari cari au *menirea de a fi în părțile locuite de noi zidul apărător al poporului unguresc față de invaziunea tot mai agresivă a românilor*».

Noi nu vom răspunde la aceste cuvinte decât cu o singură observație: Slabă nădejde pe unguri cu astfel de ziduri, când noi am izbutit până acuma deja să le spargem în multe locuri, și batem cu multă putere cetatea întregă.

Ceea ce-i însă mai însemnat sunt două alegeri, cea dela Hărman și din cercul al doilea al Brașovului.

În urma prieteniei celei mari pentru unguri, în acest cerc dl dr. Hinz, candidatul oficios al sașilor a fost scos din cercul Ghimbavului prin concurența unui kossuthist. Iată raportul voturilor: Tagány 246, Copony 232 și Hinz 23.

A doua alegere este cea dela Brașov unde sașii au cedat de bună voie, înainte de a intra încă în partidul andrássyst, un cerc secretarului de stat Szterényi.

După alegere a urmat un banchet. Iar cele mai scârboase tămâieri s'au petrecut aici din partea sașilor la adresa ungarilor. Mirați ne întrebăm, oare acesta-i Brașovul cel vechi, al sașilor verzi intransigenți? Sărmane Lutz Korodi, care mânănci pânea în străinării, pe când acasă la tine Lurtzii înving pe toată linia...

Asentările. Comandele militare fac toate pregătirile pentru asentare pentru 15 Iunie până în 25 Iulie. Asupra sorții celor născuți în anul 1882, cari erau anul trecut de clasa a III, va hotărâ parlamentul

Alegerile în Croația. Partidul național croat, atot stăpânitor până acuma, a fost înjumătățit. Din 55 de mandate, au câștigat partidele opoziționale 30. Resoluționiștii, prietenii Maghiarilor dela adunarea din Fiume au câștigat 14 mandate. Maghiarii se bucură de căderea partidului național deși de fapt aceștia au fost cei mai maghiarofili, iară toți ceilalți sunt Croați înainte de toate.

Demisia lui Andrássy. «Az Ujság» are informația, că Andrássy va părăsi în curând portofoliul ministerial. «Acuma după ce și-a plasat pretinii și familia, nu mai are nici o cauză să se bălăbăniască cu chestiile interne» observă «Az Ujság».

Regele la Budapesta. Guvernamentalii visau de festivități mari la venirea regelui în Budapesta. Regele însă nu voeste să i-să facă serbări. Va sta numai trei zile în Budapesta, din 19 până în 22 Mai.

Ungurii și străinătatea.

Tot mai multe devin glasurile cari arată adevărata părere a străinătății asupra Ungariei. Să știe cum ungurii să laudă cu prietenia și simpatia străinătății. Credeau că au izbutit prin ani de neîntrerupte amăgiri și minciuni, prin banchete și congrese și mai ales prin puternicul ajutor al solidarității universale jidovești să ducă lumea în rătăcire asupra țării noastre. Cu atât mai dureroasă apare scrisoarea adresată ziarului «Az Ujság» a unui mare învățat german dr. Adolf Wagner, profesor de universitate și vestit economist. Iată scrisoarea:

Onor. dle! De mai multă vreme încoace am lipsit din Berlin făcând călătorii și astfel am primit târziu scrisoarea dtale dela 8 Martie.

În timpul acesta, după-cum aflu — în drum am citit rar câte un ziar — chestia ungurească a fost rezolvită. Răspunsul nu poate avea deci un scop serios.

Cred însă că răspunsul meu nu ar fi pricinuit prea multă bucurie, căci m-ași fi dat în partea regelui Dv. a împăratului Austriei, față cu opoziția ungurească. În același timp nu m-ași fi putut oprî de-a da expresie părerii tuturor prietenilor mei germani după care desvoltarea treburilor din Ungaria să înfățișează ca luând o cale greșită și primejdioasă pentru Ungaria. Căci un popor mic și să poate zice izolat, ca Ungurii, nu-și poate avea dreptul de-a asupri astfel pe celelalte naționalități: pe Slavi, pe Români și pe Nemți, după cum se face astăzi, mai ales când nici nu sunt în majoritate. Aceasta nouă ne pare anticonstituțional, chiar în înțelesul constituției ungurești și al hotărârilor dela 1864 (probabil să înțelege legea naționalităților dela 1868 — Traducătorul) care au garantat drepturi egale celorlalte naționalități. Nemții dela Dv. au interese egale au ale Ungurilor (urmează o propoziție indiscutabilă).

Șovinismul unguresc, care să îndreaptă în contra nemților și în contra Austriei germane atât de apropiate de noi, turbură simpatiile ce le avem pentru Dv. În Ungaria nu poate avea o singură națiune hegemonie completă; lipsește ori ce condiție pentru desfacerea Ungariei de Austria, lipsesc condițiile naționale, geografice, politice, culturale și financiare. Ungaria clădită pe ungrimea slabă în bogăție și în cultură nu poate avea nici odată pace.

Costituția ungurească cu dispozițiile ei arbitrară servește numai ca aceste stări să nu mai găsească capăt nici odată.

Și ungurii nici nu au scăpat prin propria lor putere de centralismul austriac ci dătoresc libertatea lor exclusiv numai dezastrelor Austriei dela 1859 și mai ales dela 1866.

Aceasta ar trebui să le arăt.

Dar care ziar unguresc ar fi îndrăznit să dea loc unor păreri atât de puțin populare?

Cu distinsă stimă

Ad. Wagner, profesor,

Din străinătate.

Austria. În locul lui Gautsch, Maiestatea Sa a numit de ministru președinte al Austriei pe prințul *Hohenlohe-Schillingsfürst*, unul dintre cei mai însemnați oameni politici, cu simpatii și între Români din Bucovina, unde a fost guvernator. Să distinge prin finețe și maniere alese. Este aderent al sufragiului universal. Să crede că va dizolva parlamentul și va face alegeri nouă, iar proiectul sufragiului universal va fi discutat de noul parlament, ales cu deviza aceluia.

Rusia. Ministrul președinte Witte, primul ministru constituțional — întru cât poate fi vorba de constituție în Rusia, — sub care s'au făcut alegerile pentru *duma*, parlamentul rusesc, eroul păcii din Portsmouth, și-a dat demisia, care a fost primită. Ca în toate cele, ce se întâmplă în Rusia, nu se poate ști de ce. Unii zic, că era prea reacționar și l'au trântit liberalii, — alții zic că prea liberal, radical și l'au trântit reacțiunea, în frunte cu colegul său Durnowo și generalul Trepov.

În tot cazul cu el se duce un om de valoare, care a știut conduce destinul Rusiei în cele mai grele momente de criză. Greșala lui e însă, că nu e destul de consecvent, oscilează dela o vedere la alta, după trebuința momentului. Astfel e discreditat la toți.

În locu-i va veni Goremkin, un contrar vechiu al lui, despre cari unii zic, că e un burocrat pedant, prost, alții că e energic, drept.

Colegii lui Witte încă au demisionat.

Gapon iar trăește, ca să moară mâne iară. Toată ziua vine tot altă știre.

D'ALE ALEGERILOR.

Alegerea dela Caransebeș. După o luptă strășnică, partidul național a fost învins în cercul Caransebeș prin un plus de 236 voturi, grație presiunilor iertate și nepermise ale contrarilor, cari conduși prin jidovi și alte elemente străine sau slugarnice, numai după o luptă de 24 de ore au putut să dobândească o victorie a la Pyrrhus, fatală pentru ei, dar și mai stricăcioasă pentru candidatul lor, dl Burdia, care acuma poate trage consecvența, că pentru viitor numai în vis poate avea nădejde a ajunge ablegatul Caransebeșului.

Să schițăm în scurt cum a decurs alegerea.

Duminecă deja au ajuns conduși de preoții lor grupe de țărani. Cea mai importantă intrare au avut-o bravii Almăjeni, cari în număr de vre-o 1000 de alegători, conduși de neobositul și inflăcăratul naționalist Dr. Vladone, au fost entuziastic primiți.

Luni la 9 dimineața a început votarea, ca e a durat până Marți la 1/29 dimineața. Bravii Almăjeni după o călătorie de 2 zile, osteniți și flămânzi, noaptea au trebuit să voteze, așa și toate celelalte comune românești cu Borlova la sfârșit, au votat cu un entuziasm cuceritor pentru candidatul nostru. Fruntașa comună Corniareva cu popa Brinzei în frunte, alegătorii din Mehadia însă fără preot, apoi părți din diferite comune au stat în tabăra contrară.

Preoțimea a fost la culmea chemării sale, alegătorii noștri răbdători și entuziasmați au arătat o disciplină admirabilă.

Dacă izbânda nu a fost a noastră trebuie să se ia în considerare, că contracandidatul a fost spriginit prin marele aparat al com. de avere și a propinații, prin stăpânirea comitatensă și a orașului, dl Burdia a fost primarul orașului Caransebeș, prin casele

de păstrare și în fine prin dărnicia sa. Se vorbește că toată alegerea, cu trenuri separate, căruțele multe, etc a costat contrarilor peste 3000 cor.

Alegerea cu puține excepțiuni a decurs în liniște. După publicarea scrutiniului toți alegătorii noștri, între aceștia vre-o 90 Germani, au aclamat viu vorbirea d-nului Dr. Sârbru, care de pe balconul hotelului Lichtneker a mulțumit poporului pentru jertfa adusă pe altarul națiunii noastre, precum și vorbirea protopopului din Orșova.

Unde e soare acolo e și umbră. Popa Ioan din loc, zis și «popa roșu», a excelat în tabera contrară, a trebuit să simțească noapte spre lună urmarea atitudinii sale. Oamenii săi de princip a fost părintele Șandru din Teregova. Câțiva dintre preoți au preferat să stea acasă, începând dela părintele Ionescu din Verendin și Novacovici din Gârbovăț până la cei 3 aspiranți de episcopie fără nădejde din loc.

Paralizat în activitatea sa națională a fost și dl Patrachie Drăgălina, vicepreședintele com. de avere. Bageamă îl mișcă între alte și faptul că tatăl generelui său din Var a primit exploatarea pădurilor din vecinătatea satului pentru o sumă modestă, precând niște țărani cari au cerut-o prin licitația, ceea ce e regulă prescrisă la com de avere, au fost respinși.

Sapientii șat! De altă-dată mai mult.

Caransebeș. Primum următoarea epistolă plină de duioșie: Onorate dle Redactor! Sunt departe de voi, și de terenul luptei voastre glorioase! Eu stau umilit, uimit și plin de rușine într'un colț și subț o ruină, a cetății glorioase de odinioară a marelui patriot și Român, Traian Doda! Plâng amar, pentru că o parte din bravii grănițeri de odinioară, înainte de a cânta cocoșul de trei ori, o mare parte, ne-a abandonat, prin care faptă rușinoasă și condamnabilă, am rămas bătuți de însuși frații noștri! Mă mângâiu cu izbânda Voastră! Trăiască deputații noștri aleși.

Petru Călcianar.

Alegerea dela Pecica, (la 30 Aprilie, 1906.) Candidați au fost: Dr. Aurel Novac cu program național-român și independistul Vászárheiyi Dezső.

Insufletea în cerc era de cu vreme pentru dl dr. Aurel Novac, atât între români și sârbi, cât și între nemții din Glogovác, Smlak și N-Pereg, — ceea-ce i-a pus pe domni noștri în frunte cu contele Károlyi Gyula pe gânduri. Văzând ei dar pericolul ce era să-i amenințe s'au pus pe lucru cu — banii. Neamțul slab la inger și cam lacom de cele sunătoare s'a dus în tabera contrară, el care mai înainte și chiar cu ocaziunea vorbirii de program a dlui Dr. Aurel Novac a strigat: «Abzug die kossuthisten» — «Abzug Vászárheiyi» «Hoch Novac», — azi murdărit de «paprikás» a votat chiar pe Vászárheiyi. Dar avem și între nemții din cerc oameni bravi cari conduși de sentimentul iubirii de neamul lor au ținut cu noi și au votat pe Dr. Aurel Novac, — așa au fost din Glogovác 40 în frunte cu căpitanul «Sützer» — lor cu fratele Scholz, apoi 10 din Smlac conduși de Scherer.

Românii din cerc s-au purtat foarte bine cu excepțiunea a câtorva pe cari nici că merită să-i luăm în seamă, așa dascălul din Curtici Mihai Dragoș supranumit de pecicani «Mila maichii». Să știe dar toată lumea, că acesta este pecican crescut în institutul pedagogic din Arad din mila pecicanilor cu banii bisericii noastre și cu colecte.

Fiind interpelat de colegul său din Pecica pentru acest fapt a tăcut și-n locul dlui a răspuns foarte la loc notariul său comunal în românește; «Dacă nu vota cu Vászárheiyi cu zanca trăgeam din el băutura și «paprikás-ul».

Pe lângă aceia, că a fost batjocorit de marea mulțime a pecicanilor i-a spus-o curat românește și fără nici o rezervă fruntașul Ilie Tămășdan.

Din Pecica 304 voturi românești s'au dat pentru dl Dr. Aurel Novac și un singur vot româ-

mănesc pentru Vászárheiyi, dacă nu vom lua în seamă notarii noștri și un numit Szever Boksán sau vestitul «Severul taichii», care din mila celor dela comitat a căpătat o slujbuță de a fi solgăbirău în Pecica.

Abstrăgând zic dela aceștia acest singur vot l-a primit Vászárheiyi dela Igrisán Elek, fost jude și azi-mâne ajuns la ruină. Cu acest bătrân nici că mai stă om cuminte de vorbă. De altcum rușine să-i fie, că chiar fii dumnealui nu-l conzideră de tată.

Vreau să știe tot românul din țara aceasta cum s'au purtat pecicanii, — când 304 la număr îmbrăcați în portul lor alb au mers la urnă și au dat votul lor pentru dr. Aurel Novac. Toată ungrimea a stat uimită, iar noi eram mândri, că am impus, că am dovedit, că nici făgăduelile nici amenințările n-au fost în stare, ca să ne abată dela credința noastră.

Comunele Curtici, Macea, Smlacul și Mică-laca încă s-au prezentat în număr frumos, fără a conzidera câțiva rătăciți, cari cred că-și vor primi plata acasă.

Neobosiți au fost întru a duce steagul nostru național la izbândă preoții și învățătorii, precum aproape toată inteligența acestui cerc electoral.

Curticiul a venit în frunte cu preoții lor Grigoriu Mladin și Ioan Nicorescu cu domni comercianți Cornel Mladin și Liviu Ispravnic.

Macea era condusă de preoții Liviu Rațiu și Petrilă și de agiul său învățător Iancu.

Mică-laca în frunte cu Sfinția Sa părintele Morariu și harnicul învățător Mihuța. Notez cam în parenteză, că preotul Iustin Dascăl și învățătorul Bugariu au absentat și aceasta, pentru că o știu dlor.

Smlacul a venit în număr foarte frumos, — de astă-dată împreună cu antistia comunală — în frunte cu dnii preoți D. Ganea și L. Adamovici, apoi cu vrednicii învățători Roșu și Ionescu.

De tot a primit dl dr. Aurel Novac 608 voturi curate ca cerul senin față de 1253 ale lui Vászárheiyi. Și dacă n-am reușit, rușinea nu e a noastră, precum nu e nici meritul lui Vászárheiyi că a invins. Una însă să o știe acest Vászárheiyi, — că fie că va fi timp mai puțin și mai îndelungat deputat în casa țării reprezentând cercul Pecica, ca să nu să laude cu voturi românești din acest cerc peste voia cărora stă acolo.

Alegerea dela Cojocna, ne prezentă tabloul dureros al stărilor noastre politice în ținutul unde pasivitatea a grasat mai mult.

Candidatul partidului a fost dl Vasilie E. Moldovan, redactor, care pentru neam a suferit temniță.

În acest cerc sunt 1260 de alegători, cari locuesc în 54 de comune. Alegători români sunt 560, străini 700.

Prin urmare lupta s'a dat pentru cinstea steagului și pentru de a face înfârșit un început de luptă și de muncă.

Să vedeți însă cum s'au petrecut afa-cerile:

În toată mișcarea, dl V. E. Moldovan, locuitor în Cluj, n'a avut decât ajutorul câtorva tineri universitari, apoi a dlui Marcu Jantea, profesor-catechet în Cluj. Că ceialți inteligenți, acei mari politicieni și «erudiți» (un domn din Cluj a zis, că ar ajuta, dacă ar fi candidatul un «erudit»), cari se par atât de grozavi și mari, din perspectivă, de ce n'au muncit, ori de ce au muncit în potriva candidatului național, știe Dumnezeu.

La alegere, din 56 de preoți n'au venit decât patru.

Pasivi au rămas 52 preoți, dintre aceștia 2 protopopi. Au votat pentru candidatul național, trei preoți, anume: Teodor Ceorte, paroch gr. or. în Cojocna, Petru Checicheș, paroch gr. or. în Apahida și I. Pașca, paroch gr. or. în Geaca.

În cotra candidatului național, adecă pentru kossuthist, a votat un preot, cu numele Bochiș, paroch gr. cat. în Borșa.

E semnificativă socoata. În cerc sunt 6 preoți gr. or. și votează 3, iar gr. cat. sunt 50, din aceștia votează 1, și acela, contra.

Au votat 15 învățători. Trei gr. or. pentru și 12 gr. catolici contra.

Iar candidatul e de religia gr. cat.

Cu totul s'au dat 830 voturi. 150 pentru candidatul român și 680 pentru cel kossuthist.

Acesta a primit 350 voturi dela maghiari și ovrei și 330 voturi dela români. Dacă acești trei sute treizeci de rățăciți, rămăneau oameni de omenie, și nu luau pildă dela preoțimea lor, care și-a mâncat prin purtarea lor și drojdia cinstei de care s'a mai bucurat, candidatul român întrunea 480 voturi, învingea deci cu o majoritate de 150 voturi într'un cerc, unde alegătorii români sunt în minoritate de 200 voturi.

Contra-candidatul kossuthist e foarte puțin simpatic între semenii sei, de aceea maghiarii, cari au stat pasivi, ca să cadă candidatul lor, au huiduit pe români, cari și-au trântit propriul candidat, de dragul papricașului.

De altfel cei 150 alegători din Cojocna cari sub conducerea dlui preot T. Ciortea, au mers cântând »Deșteaptă-te Române«, le urnă, s'au îngrijit, de vânzătorii neamului au dus o bătaie bună cu pietrii și pari, ca amintire a mîrșăveniei lor, iar preoțimea și-a căpătat sentința din gura președintelui de alegere, un maghiar cinstit, care a zis bărbatului nost de încredere următoarele: »Dacă DVoastră mai dați prescură acelor preoți de nimic, păcătuiți mai mult decât dacă a-ți da o la porci.«

Nicon.

Cercul Cisnădiei. Ieri s'a ținut alegerea în cercul Cisnădiei, unde a candidat și preotul Florian din Racovița, cu programul partidului național, spre marea supărare a Sașilor, cari cearcă să ridiculeze pășirea d-lui Florian («Sieb. D. Tagblatt»). Speranță de reușită nu poate fi, căci Români sunt în minoritate disparentă, dar sperăm, că altă-dată nu vor mai rade Sașii, ci se vor scărpină. În o telegramă ce am primit-o să spună că însuflețirea e mare. Florian avea la 12 ore 29 de voturi, iar sasul Trauschenfels 88.

Alegerea din cercul Zichifalva. Cercul Zichifalva are 2193 alegători, din cari maghiari sunt 237, germani 967, români 499 și sârbi 490. Fruntașii germani, români și sârbi au candidat de deputat cu program național pe avocatul din Biserica-albă Dr. Ludovic Kremling de origine, dar și bun german. Turneul prin cerc l'a făcut însoțit de avocatul din Madoș Dr. Liviu Ghilezan și preotul sârb din Soca Alexandru Popovici. Fiind cercul acesta dela începutul erei parlamentare în continuitate căpătit de oamenii guvernului, s'a prevăzut greutatea luptei electorale la care au mai contribuit presiunile, întregiile și promisiunile egoistice, totuși am intrat în luptă rezoluți ca să spargem pământul țelenos, că doar cu timpul conștiința națională va aduce roduri.

Pentru orientarea publicului și să se cunoască lupta electorală am aflat de lipsă a face raport minuțios ca pentru viitor să se cunoască unde a fost indolența și lipsa de conștiință națională.

La alegerea dela 29 Aprilie s'a prezentat la urnă pentru Dr. Ludovic Kremling 216 români (dintre aceștia mai bravi români din Marghita-mare), 207 sârbi și 84 germani de tot 507 alegători din cari au fost 5 preoți și anume: Iuliu Iorgovici din Marghita-mare, Aureliu Popovici din Sân-lános, Liubomir Nestorovici Sarcia, Ioan Cosariu, Tolvadia și preotul sârb (unic) Alexandru Popovici din Soca. Doi învățători: Ioan Naia din Marghita-mare ai Iosif Nestorovici Sarcia. Comercianți Ioan Jebelean din Marghita-mare. 9 industriași 490 economi. Pentru contele Eugen Karácsonyi au votat 222 maghiari, dintre cari sunt 112 oficianți, germani 429, români 201 și sârbi 210 de tot 1062. Cauzele nereușirii. Germanii sunt catolici cu școli de stat, preoțimea și învățătorimea stând în serviciul maghiarismului, poporul german e lipsit de conducători. Preoțimea sârbă

din cercul acesta încă nu s'au interesat de mișcarea națională din conziderațiuni egoistice. În tabăra contelui Karácsonyi au fost preoți români: Petru Cherla, Teodor Petcu din Banloc (cu dâșii toți românii de sub păstorirea lor), Ioan Belciu din Togir, Petru Borcan și Ioan Nicolae învățători în Banloc și învățătorul Petru Doboș din Partoș, care pe la conferențele învățătorești e în gură mare și se girează de pionerul — culturii române. Când contele și-a făcut turneul prin cerc, trăsura contelui au însoțit-o și apostolii (lui Iuda) Petru Cherla și Teodor Petcu, cari au esplotat pe românește programul de următoarea estenziune: »Domnul conte Vă roagă să-i dați încrederea și pe viitor și să nu ascultați de candidatul naționalist. Dl grof vă va face și de acum cum v'a făcut și până acum«. Iată glasul părinților din Banloc, cari fiind cu groful într'o comună maghiară Urményháza ca răspuns la programul grofului în față le-au strigat maghiarii: »nu ne lăsăm conduși de opinca românească«, oare părinților din Banloc la auzul acestora nu le-a roșit obrazul? (Poate de păpricaș că rușine nu mai cunosc).

Comitetul executiv.

Alegerea dela Bălăușer (Balavásár). Majoritatea locuitorilor din comitatul Târnavei-mici și așa și a cercului Bălăușer o formează Români. Numai cât viața acestor români nu se poate numi viață românească. Indiferentismul față de orice chestune românească, — e la culme. A trebuit deci să ne punem pe terenul muncii și să aflăm ce e cauza acestui indiferentism și am aflat, că e preoțimea noastră. Căci la noi, durere, preoții au devenit slujbașii solgăbiraelor. Aceștia sunt chipurile cărora ei se închină.

La mandatul atotputernicului solgăbirău sunt în stare să-și lapede neamul și poate orice li-se pretinde. — De neam deja s'au lăpădat.

Anume în 25 Aprilie 1906 a fost o adunare poporală în Sânmărtin, unde s'a decis, că în cercul Bălăușer de aci încolo să se candideze și candidatul național. De astădată la insistința tuturor a fost candidat unanim Dr. Alexandru Morariu avocat în Ibașfalău (Elisabetopoi).

Alegerea a fost în 30 Aprilie 1906. Contra candidatul național Maghiarii s'au unit cu Sașii. E treaba lor. Dar, că și preoții noștri s'au rupt de popor și au votat cu tabăra contrară, — aceasta e treaba noastră, până când ei voesc, ca să fie preoții noștri. Alegerea din 30 Aprilie a dovedit, că preoțimea din cercul electoral al Bălăușerului — onoare excepțiunilor de mai jos — este un element putred și că ea este cauza indiferentizmului și a degenerării naționale din acest cerc.

Am fost de față la alegere. I-am văzut pe vânzătorii neamului, — voesc, ca și publicul să vadă numele lor aci tipărit. Incep cu Nicolae Galea, preot în Hundorf, care cu prescură românească și-a crescut copii, ca acuma el dimpreună cu copiii lui doi la număr și cu ginerile lui învățătorul din Hundorf Teodor Petri, adevărat toți 4 să se facă trădători de neam. Apoi Teodor Dan, preotul din Cicmantru, unul din convocătorii adunării populare din Sânmărtin, Nicolae Șandru, preot în Corodsânmărtin și Petru Comes, preot în Coroi.

Țăranii din Coroi au votat cu candidatul național, dar preotul lor nu. Români de acolo vor afla ac de jocul lui. Apoi Ilie Ioanovici, preotul din Șoimușul rom. Tot așa s'a separat și preotul Augustin Nicla din Vaidacuta de poporeni săi. Acuști harnici țărani s'au și declarat, că îi doare, că la un astfel de popă îi dau prescură. Dar dânsul a înghițit una, și-a făcut coada colac și a cam dispărut. Rușine să-i fie. Fraților Vajdacuteni învățați-l omenie!

A lăcomit apoi la papricaș și preotul gr. or. din Boiu-mare, Ilie Ioanoviciu, care însuși cu mâna s'a proprie a subscris lista de candidare a deputatului nostru național și învățătorul Mihaiu Ranga, apoi George Savu, preot gr. cat. în Dârlos, precum și învățătorul Ioan Pavel. Ingerul neamului își va întoarce ochii dela acești oameni slabi și îi va ignora, precum ei au ignorat cauza sfântă a neamului nostru. Și acum să-l încretez și pe preotul gr. or. din Șmig Radu Marcovici, care n'a votat nici chiar cu constituționalii, ci tocmai cu kossuthiștii. Dacă ar fi o altă persoană, m'ași mai ocupa cu el, dar fiindcă îl cunosc toți, că ce plătește, numai atâta doresc: Se dee Dumnezeu, ca kossuthiștii să nu-și mai ia mâna de pe el. Fie a lor! Socrus-o a votat cu candidatul național numai el și-a pus în pălărie peana lui Kossuth.

Mirosul tocanei a mai amețit încă și pe Vasile Șerban, preot gr. cat. în Alma precum și pe Ștefan Șerban, Artimon Dan și Ioan Dejan din Alma, Ioan Curuțiu și Ironim Morariu din Hundorf, Chisiu Șofron, Maier Șofron și Maier Nonu din Ernea, Pavel Bunea, Mihail Moldovan și George Chisiu din Vidrașău.

Apoi preotul gr. cat. din Lepindea Aurel Pop, care și-a pretrecut în tabăra națională simulând, că este aderent de al nostru, înaintea urnei însă ne-a tradat.

Cu coaliția a votat și Alecsandru Boer preotul din Jacudul rom. și preotul din Cergidul mare și Vasile Folea preotul din Giuluș și Ioan Pop preot în Agristeu. E de tot trist, când într'un singur cerc electoral, — să află 14 preoți, cari și-au pierdut simțul național. Acesta este un simptom trist, asupra căruia trebuie să atragem atențiunea marelui public românesc până încă nu e târziu.

Din toată purtarea susamintiților e de remarcă faptul, că ei în față locului de alegere au insistat pe lângă candidatul național, că acesta să abzică de candidatură și să nu-i ducă pe ei în încurcătură. Adevărat programul nostru național pe ei îi incurcă! Candidatul național nu a voit să repășească, dar nici nu ar fi putut, pentrucă pe el l-a candidat adunarea națională din Sânmărtin și decisiunea acesteia a trebuit să o ducă la îndeplinire.

Unul dintre »marii naționaliști« anume Teodor Dan preot în Cicmantru a declarat, că el votează cu kossuthiștii, pentrucă numai dela aceștia își pot Români aștepta fericirea lor pământească. Mă mir de ideile acestui preot cu atât mai vârtos, că el e unul dintre cei mai inteligenți și în privința materială mai independenți preoți — în acest cerc electoral și mă mir cu atât mai vârtos, pentrucă deși s'a declarat de kossuthist totuși a votat cu constituționalii.

Despre influința ce a avut sus numiții nefericiți față de bietul țaran român, cu drept de votare și cari au votizat cu dușmanul neamului lor, cred, că e superfluu să mai fac amintire.

Dar cu câtă durere public numele acestor fii rățăciți ai neamului nostru, cu atâta drag înșir aci numele acelor oameni bravi cari au luptat într'un mod demn pentru steagul național. Partea de leu în aceasta luptă o au: George Danila preot gr. or. în Bachnea care ziua și noaptea a obosit pentru reușita luptei noastre și care în privința iubirei de neam poate să fie modelul preoțimei noastre. Într'un mod vrednic de toată cinstea și-a achitat datorința față de sfânta noastră cauză on. preot Nicolae Aron din Laslăul rom. dimpreună cu poporeni săi, apoi on. preot de Subpădurea Ioan Anca dimpreună cu harnicii săi poporeni și în fine zelosul preot gr. cat. din Tirimia [mare, care întârziind nu și-a putut da votul înainte de ameazi deodată cu comuna sa, a așteptat până sara numai pentrucă la fine să-și dea votul pentru candidatul național.

Onoare vouă harnici preoți!

Mare cinste a făcut cauzei naționale prin purtarea lor exemplară dl Moise Birtolon notar și proprietar, care a lăsat să se încunună plăcatele candidatului național, — apoi Emil Almășian și Valer Platon toți din Lațudul rom., dl Șofron Oprea proprietar, dl Ioan Frâncu și alți votanți din Șomostolnic, Costin Borila din Varolea, Nilca Ștefan învățători în Vidrașău, împreună cu harnicii Vidrașani, — Dumitru Muntean învățători în Chirileu dimpreună cu bravii Chirileni, Alecsiu Pop învățător și Nicolae Bleahu jude com., din Ciacoș; apoi R. Pop învățător în Vaidacuta și Români harnici din comunele Șoimușul rom., și Coroi. Laudă îi se cuvine dlui Todor Dan sen. proprietar în Nadeșul săsăsc, că a ridicat cu votul său prestigiul cauzei noastre. Numai aceea rugare am avea cătră dl Dan, să binevoiască a-și aduce pe fiul său rățăcit, pe preotul din Cicmantru în breazda cea adevărată, dela care, așa credem, numai acum în urmă s'a abătut.

În urmă deosebită noastră recunoștință a dlui avocat Simeon Caluțiu din Sânmărtin pentru devotamentul și destoinicia, cu care a apărut în decursul alegerii în calitate de bărbat de încredere, drepturile partidului nostru.

Aceasta a fost prima luptă electorală în cercul Bălăușerului. Deie numai Dumnezeu simțemint național celor, cari nu au, și tărie celor, cărora le lipsește și atuncia steagul național și în acest cerc în majoritate locuit de Români, — dacă nu azi atunci mâne, dar sigur va triumfa.

Medias în 1/V. 1906. Dr. Dionisie Roman, avocat.

Din cercul Ugra. Românii s'au deșteptat. In cercul Ugra au fost trei candidați: 2 independenți și unul național.

Candidatul nostru Dr. Dimitriu Lascu s'a putut bucura și cu el toți Românii văzând ieri la alegerea din Ugra, în cuibul lui Tisa, așa manifestație încât la vedea cea minunată, când au intrat Românii din partea de cătră răsărit cu vre-o 200 trăsuri, la prima vedere Ungurii lui Dr. Halász Lajos, respective alegătorii lui erau deprimați. Mai ales atunci când alegătorii lui Dr. Stocher József s'au asociat la ai noștri. Și dacă nu era presie ca în trecut, era minunea minunilor să iasă ales Dr. Lascu. Și și cu toată presia ieșiam învingători, dacă nu ar fi mers cortezii lui Halász după alegători în comuna Okány, de unde oamenii lui Tisza s'au reținut și văzându-se strămtorați au învins Dr. Halász cu majoritate de 42 de voturi.

Nu pot trece însă cu vederea, că oficianții n'au făcut nici o presie, purtându-se brav mai ales pretorii cercului Cefa și antistia comunală din loc, respective notarul Székely Károly lăsând la dispoziție casa comunală și conversând afabil cu candidatul nostru. Preoții și învățătorii cu puține excepțiuni s'au purtat brav. Mai ales partea leului a avut-o Aurel Alb, alergând foarte mult în dreapta și stânga, candidatul de preot D. Hasas, preotul din Sân-Miclăuș G. Hasas, Dimitrie Jurcuțu, Nagy și alții.

Un alegător.

Din cercul electoral Ludoș. Mă doare inima, când scriu aceste șire. Și dacă totuși scriu, e ca să-mi desvălesc durerea, și dimpreună cu frați de un gând și un dor să deplângem răceala unor inimi și inconștiința unor oameni nevrednici de poziția ce ocupă. Cu permisiunea On. Redacției vreau să perpetuez alegerea de deputat pentru casa țării, în cercul electoral Ludoș, comitatul Turda-Arieș.

Un cântec trist, ce — să pare, că ne e ursit — trebuie să se repezească dela alegere la alegere. O, că nu am glas de tunet, încât ca tunetul să fac să străbată în inimile celor ce ar trebui să fie la pază, flacăra iubirii de neam, ba mai mult flacăra iubirii de sine. Căci ar fi nu numai iubire de neam, de acel neam care-i hrănește și din

care — durere — fac parte, ci ar fi și iubire de sine, fală personală a Românilor din cercul electoral Ludoș, a trimite în casa țării un deputat, care să profeseze principiile celor de un sânge cu noi, a celor din partidul național român, a cărui aderenți trebuie să fie toți aceia, a căror inimi bat românește.

Dar nu! La noi nu să face. La noi așteaptă pui fript pe masă. La noi sunt lanuri verzi și câmpuri de mătăasă, la noi secerișul ar putea fi mare și îndestulitor peste măsură. Dar la noi nu sunt ce sunt airea: secerătorii, la noi lipsesc cultivătorii agrului național, în toate direcțiile. Avem un comitet electoral, care-și doarme somnul lin și nici că-i pasă, că din cerc românesc să trimite în casa țării un străin de limba și străin de neamul nostru, și prin urmare cu atât mai străin de pretenziunile și aspirațiunile noastre și de tot ce avem noi. Și acest străin vine să te batjocurească la tine în casă. Umblând din comună în comună prin cerc și în comune pe la truntași, ca să le ceară sprijinul, promițând totul, ca să nu facă nimic, — zic acest străin cu zimbetui ironic pe buze, să-ți spună, că regretă, că nu cunoaște limba noastră, ca astfel să poată vorbi cu noi în această limbă. Tristă ironie a sortii! O piticii de noi! Suntem pitici în puțință, dar și mai pitici în vrere. Suntem în cercul Ludoș în majoritate cu vre-o câteva voturi, ori chiar de n'am fi, ar trebui să fim. Căci din 37 comune aparținătoare acestui cerc, abia 5 (zi cinci) sunt străine și acelea sunt mestecate, căci avem și alegători români în ele; celelalte sunt române. Dar noi suntem nemernici! Noi pe timpul alcătuirii listei alegătorilor — noi cei chemați, preoți, învățători și alți preinși inteligenți — nu ne batem capul, ca să între în listă toți cei în dreptăți.

Cu atâta însă răul nu s'a sfârșit, durerea nu a încetat. Nu, ci câțiva mizerabili, cari nu să îndestuliră cu mult-puținul ce-și agonisi-se pentru traiu, s'au dus la tocana jidovească și la beutura «mijloc» a aklamaturii Dr. Eber Antal cu program 48-ist. Mers'au deci, ca să-și arete colții, să toasteze pentru un parvenit și să-i facă alaiul dela hotelul unde se încvartirase până la localul alegerii, cu muzici și cântând «Rakoczi-induló»-uri etc. Și în strigătele de «éljen» acești mizerabili duceau primul, ca cei aduși de ei, materialul brut să, secundeze. Sunt între aceștia vre-o 7 preoți, tot atâția dascăli și vre-o câțiva alți preinși inteligenți. Ei bine, frați preoți! Dar care vă e prima datorință? Preamărirea lui Dumnezeu, sau strigătele de osana la adresa jidovului Eber? Sau cineva v'a întunecat mintea ca să nu știți că era Dumineca, acea zi de 29 April? Să-i înșir pe toți aceștia? E de prisos! Cu atâta, conștiința

lor nu să va trezi. Lumina conștiinței lor e sânsă de mult și numai erupțiuni de tot puternice pot să le deștepte acea conștiință, de cumva au avut vre-odată conștiință. Căci mult îmi vine a crede, că acest concept la unii din ei, cel puțin, e *terra incognita*.

Rușine, de mii de ori rușine!

Ar fi încă atâtea de zis despre această alegere din Ludoș. Dar mă opresc aici. Am vrut să însemn pentru viitor această purtare mârșavă a câtorva și acel indiferentism classic al celorlalți.

Rămână și această pată pe ei și pe caracterul lor, acum când sistemul electoral după dare e spre apunere.

Fost-au și oameni la postul lor!

Onoare lor, că dacă nu s'a pus candidat național, cel puțin și-au instruat pe cei ai lor, să stea acasă.

V. Tălpariu.

Epizode.

Crâncene au fost luptele pentru alegerile die-tale în cercurile, unde și noi Românii am candidat. Și și-se par cu atât mai crâncene, când te cugeți la ordinațiunile ministrilor, cari doar dat-au poruncă să se facă alegeri cât mai libere.

N'ar fi avut nici un rost acestea ordinațiuni, dacă nu s'ar ști, că în trecut la alegeri s'au purtat în modul cel mai mișelesc și necinstit.

Dar n'au avut rost, nici pentru alegerile de acum, căci n'au fost luate în socotință.

Alegerile au fost si acum, alegeri, cum se fac în Ungaria — cu presiuni, ilegalități, șicanări, brutalități și cu alte mijloace, oprite de lege.

Spre ilustrare înșirăm aici și câteva epizode:

În cercul Boroșineu, unde candidatul nostru a trebuit să poarte o luptă titanică contra *corupțiunii*, administrația nu voia să lase alegătorii la vot.

Pretorele Haydu din Boroșbeș atacă în mod obraznic pe preoții și învățătorii noștri și facea tot felul de presiuni, cu scopul de a zădărnici alegerea candidatului nostru, când însă a fost luat la răspundere, pentru păcătoșiile făcute, a declarat, că «dânsul s'a folosit numai de dreptul său de oficiant public».

Aceasta o spune un pretore, care deci mărturisește, că este în dreptul său să atace pe ori și cine.

Bravo dle pretore!

Aceasta însă nu e de ajuns.

Corupția neajutând și învingând candidatul nostru, năpustitu-s'au asupra lui toate furiile iadului, să-l arate vinovat.

In Micălaca sunt puși la goană toți alegătorii, cari au votat cu dr. Novac.

Indrăgostiții.

De Petru Popa.
(Uimare.)

Când o învărtiau la joc, i se zburliu lui Ghiță sprincenele, iar când schimba vorbe cu ea vr'un flăcăiantru îi venia să-i facă părul homâltoc, că se atinge de zambila lui. Lina roșea ca floarea macului la joc, nu atâta de caldura, cât de rușine că o smulge Ghiță din mâna celorlalți flăcăi; odată a scos-o din fire și l-a smerit c'o izbitură voinică, de-a pus în tăcute lumea adunată. A îndrăznit Lina căci simția că-i pierde din suflet zi după zi caldura ce avuse față de el; o prea îngrămădea cu dragostea, o prea oblonia de lume și așa robie nu-i venea la socoteală.

Simția Ghiță cum se înstrăinează de el clipă de clipă, și-i părea că i se suge din sânge, cum storcii mustul din mărunț. — Intr'o zi aude vestea: Lina are pețitori trei la număr. Il fug răceli împreunate cu slăbie, se face galbăn ca fagurul de miere. În încălcăla gândurilor, umple șase pușcături, închide roata și infundă pistolul în sân. Ia cu sine doi prietini, își bat și aceia în țevi prav, pământ, zdrențe ca în amurg să tragă cocoșul în jurul casei Mărului. Pocnia Ghiță în aer, să i să mai scurgă din venin și ca să spărie pe cei ce ar peți pe Lina.

Tot satul știa de îndrăznelile lui Ghiță; când se da în vorbă cu cine-va despre fata Mărului, spumegând spunea, că îl înneacă în plumbi, pe cel ce ar cuteza să-i ea pe Lina. Il negria amarul...

Era o zi frumoasă de vară, pe cer eșiau în răstimpuri picuri de diamant, cari cu luna împreună făceau o lume de frumșeți.

Mândru bătrânul odihnea pe prispă în bătaia luminei; feciorul încă s'a dat aproape de el și s'a pus la vorbă de una de alta, ca așa rumpând firul vorbei ici, și legându-l colo, să ajungă încetinel la: pețit.

— Tată! ce ai zice să pețesc pe fata Mărului...; când a zis vorba din urmă s'a strâns graiul într'un nod, ce eșia anevoie, de par'că se ridica dintr'un fund de poloboc.

... e harnică și sănătoasă tată, chiar acum o cearcă trei feciori diu alte sate și de ce să o lăsăm dinaintea ochilor...

— Eu fiule — începu bătrânul cu glas plin de cumpenială — stau la vrerea ta, dacă și-i dragă fata..., ia cu tine pe unchiu-to și de vrei pe Sandu și-ți vezi de lucru... I se mai înșenină sufletul lui Ghiță, că avea învoiala bătrânului, — prin minte îi treceau gânduri cu înțelesul — merg să văd mai are Lina vre-o schinteie de dragoste pentru mine, de va avea o iau cu mine, să o fac nevasta mea.

Intr'o zi după amurg și-a luat Ghiță cu sine rudeniile și a plecat la Mitru Mărului. Cănele latră la ei la intrate, ca la hoși, pân' ce se ivește Lina să-i scoată dela Micu din ghiare.

— Bună sara!

— Să fiți sănătoși! răspunde Lina, încâlcindu-ce în vorbe.

Mărul îi așează după masă, le dă cinste creștinescă, în vârf cu un gurgoiu de vin. Incep multe rânduri de vorbe în altă parte mai nainte, și apoi pe la sfârșite descoperă Toader a lui Rășniță gândul, cu care au venit de acasă.

Căldură ori răceală simția atunci Lina și Ghiță, numai un măsurător cu argint viu ar fi știut pe spune. Se uitau pe furiș unul la altul, clipiu pe

neresuflete, cu inima setoasă de isprava asupra lor. Lina doria să gate cu el, să nu mai fină nădejde la ea, lui Ghiță iar i-se umpleau rărunchii cu întunerec, sufletul îl năpădea ceață grea, căci din vorbe mirosea că Lina nu va fi a lui; Mărul bătrânul zicea că se va mai sfătui, semn rău...

— Vă mulțumim pentru cinste, vă poftim să-lăsluire curată! — eșiau dela pețite.

Afară îngânare de mirosuri; otavă proaspătă, cumlău înflorit și amestec de ierburi își vin în față. Pe la marginile bolții se clatin norii zdrențuiți, ascunzând în dos luna.

Prin păcura nopții se strecor plouați toți trei; nu le-a spus Mitru Mărului vorbă oarzană, nu pot face cile lungă pe cele vorbite acolo, dar și bătea pieptul lui Ghiță în vâlvății de l'ai fi auzit într'o liniște, creerii îi vîjoiu, iar la inimă simția că-l strânge ceva, ca la icuite.

Era om cucernic, lua natură în toate praznicele; știa că-i păcat răzbunarea, dar pe Lina și-a pus gând să n'o lase nimănu; l'a avut drag mai nainte când îi puneia flori în pălărie și odată cu genele lăsate i-a spus «da, voi fi a ta», și acum dă uitării făgăduiala...

O peșiau pe Lina de pierite; un pâlț de oameni venia, altul eșia dela Măru, dar ce folos dacă toți căutau de însurate apoi în alte părți.

Nu o lăsau pe Lina, că n'ar fi pe plac, căci o alunuță de fată ca ea, nu era alta, dar vestea că Ghiță se răsbună pe celce ar cuteza să o ducă. Străbătuse la urechea tuturor și la raclă nu-i venia nici unei tinereți să se gândească. Dela bătrâni auziseră ei, că — dragostea-i neburnă — și așa pe Ghiță încă nu-l credeau pețitorii Linei — mai cuminte în plăcere, ca și pe alții.

(Va urma).

Proful Morar din Micălaça a fost citat la casa comunală și învinovățit cu călcare de lege.

Iar cei dela administrație împărțesc acum bani printre alegătorii, cari au votat cu Vásárhelyi, spre a arăta cât bine pot aștepta dela alesul deputat.

Intorcându-se alegătorii din Siria spre casă, dna Lucuța încunjurată de fete și băieți de școală, le-a eșit înainte, să audă din röstul lor cine a fost ales. Și vezi atâta a fost destul ca brutalii de jandarmi să bată pe bieții copilași și să-i imprăștie, iar pe dna Lucuța au dat-o în judecată.

Fruntașul țaran Gavril Borlea din Siria a fost batjocorit în casa sa de cătră un jandarm, fiind că a văzut în curtea lui Borlea mai mulți oameni, despre care jandarmul zicea, că sunt adunați acolo să facă ațătare. În zădar a spus stăpânul casei, că acei oameni surs zileri, cari în acea zi au lucrat la el, jandarmul n'a crezut. Dar și-a primit și el plata pentru obrăznicia lui. A fost desarmat și bine bătut.

În comuna Mișca redactorul nostru, Pentru E. Papp a fost dat în judecată, pe motiv, că împreună cu Petru Gui a pus tinerimea de acolo să cânte pe stradă.

Nu li-e iertat țăranilor nici să cânte?

Și ei cu administrația la dispoziție, și ei cu puterea miliției; și ei, cari dispun de toate mijloacele, se mai căesc și mai îndrăznesc să spună, că noi agităm și noi facem abuzuri.

NOUTĂȚI.

ARAD, 5 Mai 1906.

— **Știre personală.** Dl deputat Dr. Ștefan C. Pop petrece în Budapesta, cu fiica sa, operată în zilele acestea, în Sanatoriul din *Istvántér*.

— **Invitare.** Conzistorul archidiecesei ortodoxe române din Transilvania invită prin aceasta la festivitatea sfințirii bisericii catedrale din Sibiu, care se va săvârși cu toată solemnitatea Duminecă în 30 Aprilie c. (13 Maiu n.) 1906, la 8 a. m.

Insinuările pentru quartire sunt a se face până la 10 Maiu n. la secretarul consistorial Dr. George Proca, iar cele pentru banchet la referentul școlar Lazar Tritean, până la acelaș termen. Pentru încunoștiințări sosite după acest termen nu va lua răspunderea.

Sibiu, 10/22 Aprilie 1906.

Comisiunea pentru aranjarea festivităților sf. bisericii catedrale: Dr. Hario Pușcariu, archimandrit, vicar arhiepiscopesc. Nicolae Ivan, asesor consistorial. Mateiu Voilean, asesor consistorial. Dr. Miron E. Cristea, asesor consistorial. Ioan de Preda, Dr. Liviu de Leményi, Pantelemon Lucuța Dr. G. Proca, Lazar Tritean.

— **Concertul Corfescu.** Cunoscutul nostru baritonist dl Corfescu, care a obținut succese însemnate înaintea publicului din Cluj va da *Duminecă în 13 l. c.* un mare concert în sala otelului »Crucea albă«.

Programa variată, pe care o reproducem aici arată ca un punct nou debutarea dnei Corfescu, eleva dlui Corfescu.

Programă:

1. *Schubert*: a) »Du bist die Ruhe«, b) »Wanderer«, c) »Der Doppelgänger«. Cântate de dl Corfescu.

2. *Leoncavallo*: Marele Prolog din opera »*Bajazzo*«, cântată de dl Corfescu.

3. *W. Șiorban*: Aria »Mai am un singur dor«, duett de dna și dl Corfescu.

Wagner: Aria Luceafărului din opera »*Tannhäuser*«, cântate de dl N. Corfescu.

4. *Popp*: Doina »Codrul«, cântată de dna *Maria Corfescu*.

5. *Makray*: »Die beiden Grenadire« cântat de dl N. Corfescu.

6. *Massenet*: Mare arie din opera »*Herodiade*« cântată de dl N. Corfescu.

7. *G. Dima*: »De-ar fi trăznit Dumnezeu«, Doină cântată de dna *Maria Corfescu*.

8. *Scheletti*: »Ce te legeni codrule«, cântată de dl N. Corfescu.

9. *Guercia*: »Voja marinar«, mare duet, cântat de doamna și dl *Corfescu*.

10. *Rossini*: Marea arie a lui »*Figaro*« din opera »*Barbieru din Sevilla*«, cântată de dl N. Corfescu.

— **Panislamism.** Pan-ismele s'au înmulțit cu unul, acesta pe bază religioasă. Turcii, cari n'au inimă pentru chestiunile lor cele mai vitale, lucră spre a mohamedaniza. Și după cum spun unele foi, au și sorți de învingere.

Japonezii sunt chiar aplicați de a trece la mohamedanism, pentru că islamul e mai aproape de caracterul rasei lor, decât creștinismul. Misionarii mohamedani cutreeră Japonia, țin conferințe, au tradus în limba japoneză, Islamul, etc. Guvernul britanic trimite misionari mohamedani la Negrii din Africa, iar în Anglia și America-de-nord lucră un jidan turcit, cu destul succes.

— **Starea sănătății Regelui Carol.** A. S. R. principele Ferdinand a primit o telegramă din Lugano, prin care Maj. Sa Regele Carol al României îi anunță că starea Sa e cât se poate de satisfăcătoare.

— **Retragere cu torțe.** Mercuri seara a avut loc o manifestație grandioasă în onorul celor trei deputați naționali cu domiciliul în Lugoj: Dr. George Popovici, Coriolan Brediceanu și Dr. Ștefan Petrovici. Convoiu s'a format în colțul străzii Făgetului și Măgheruței, de unde cu 200 torțe și fanfara pompierilor în frunte a pornit, însoțit de mii de cetățeni, la locuința dlui Dr. George Petrovici. În numele cetățenilor a vorbit Dr. Cornel Jurca, căruia a mulțumit în cuvinte alese deputatul Lugojului. Punându-se de nou convoiul în mișcare, a mers la domnul Coriolan Brediceanu, unde a vorbit Dr. Valeriu Branișce. Deputatul cercurilor Oravița și Bocșa a electrizat auditorul cu verva-i oratorică. Intre urale a mers convoiul la Dr. Ștefan Petrovici, pe care l-a salutat Dr. Constatin Manea. Adânc mișcat a răspuns deputatul Zorlențului. Convoiu a înconjurat apoi piața între continue aclamațiuni și venind în fața redacției noastre a depus torțele. Insuflete nemărginită. Nici un incident tulburător. După retragere s'a întrunit un public de peste o mie în sala mare a pavilionului »Concordia« luând parte toți trei deputații și numeroase dame. S'au rostuit discursuri însuflețitoare, cari toate sărbătoriau redesteptarea poporului român din aceste văi și plaiuri.

(«*Drapelul*»)

— **Militare.** Monitorul ordinilor militare din Viena apărut pe ziua 1 Maiu, publică între altele următoarele avansări:

La gradul de colonel: locotenent-coloneli Ion Iovescu din reg. 26 și Danilă Mătarîngă din reg. 51 de infanterie. Demetriu Ionașcu la divisions-artilerie-reg. nr. 28.

La gradul de locotenent-colonel: Maiorii A. Russu dela regimentul 41 transferat la reg. 62, Elia Nedelcu din reg. nr. 12, Nicolae Biju din reg. 34 și Dem. Tarangul la comanda pieții din Lemberg.

La gradul de maior: Căpitanul cl. I. Dionisie Florianu din reg. 85, transferat tot-odată la regimentul 33.

La gradul de căpitan cl. II: Locotenenții Constantin Velcean 28, Valer Moga 95, Emil Pop, 64 I. Hidu din 44 transferat la 31, și G. Radeș de Kis-Berivoy 85.

La gradul de locotenenți: Sublocotenentul Traian Radu detașat la reg. bosn. herczeg nr. 1 și St. Popovici din regimentul 51.

La gradul de sublocotenenți: Cadeți aspiranți de ofițer: Ovidiu Sorescu reg. 6, Mili. Coliban 61, I. Lăzăroiu 5, I. Paișiu, 5 I. Goșa 33, V. Macaveiu 63, Ovid Cernear 37, I. Popu 33, T. Colbasi 50, N. Munteanu 67, Iacob Frumossu 43, Nic. Lung 32.

La tribunul militar: Căpitanul-auditor cl. II, Adrian Nedelcu a fost înaintat în cl. I. ear sublocotenentul în rezervă Valer Neamțu a fost numit locotenent-auditor la reg. 62.

În statul medico-militar, medicul militar (Oberarzt) Dr. Adalbert Cosmuța din regimentul 2 de husari a fost înaintat la gradul de medic de regiment cl. II.

Oficialul de registratură militară I. Craioveanu dela corpul 11 de armată a fost înaintat la gradul de oficial cl. II la corpul 5 de armată.

Mai departe locotenentul I. Finegariu supra-complet la reg. 5 și fost detașat la institutul

geografic militar a fost transferat la regimentul nr. 2.

Locotenentul Xenopol Roman a fost detașat la statul major-general — Căpitanului cl. I. din statul major general Traian Băcilă i-s'a exprimat mulțumirea prea înaltă pentru eminentele sale servicii (vorzügliche Dienstleistung.)

— **Adaus.** Adaugem la raportul nostru de eri asupra alegerii dela Cocota, că între persoanele, cari s'au deosebit prin zelul și meritul lor în această alegerea am omis numele dlui învățător Fridrich din Jadani. De asemenea amintim ca un caz contrar purtarea frunțașului din Saia-Chinez Jiva Ungureanu fratele vrednicului frunțaș al nostru dr. Emanuil Ungureanu din Timișoara, care cu toată neatârnamarea sa economică și cu toate că-și dăduse cuvântul, a votat pentru străin, pentru *Szivák Imre*.

— **Epopea muzicală jubilară.** Dl Th. Burada cunoscutul etnograf și artist din Iași a terminat o compoziție muzicală, menită a întrupa musica românească la serbările jubulare. Această compoziție intitulată »Unirea Românilor« va fi executată în arena expoziției de o chestră de frunte, compusă din profesori și artiști desăvârșiți. În această privință s'a stabilit un perfect acord între compositor, directorul general al expoziției și ministerul respectiv. Eată amănunte asupra modului cum această operă musicală va fi interpretată. Compoziția e basată escusiv pe cântecele populare românești și cuprinde cântecele Românilor din Macedonia, Valahia din Vlasia, din Istria Românilor, din Pocuția, Transilvania, Basarabia, Bucovina și România. Rând pe rând se vor perânda Români din toate aceste locuri de îndată ce orchestra ve întona cântarea respectivă, toți îmbrăcați în costume originale. După ce va trece acest defileu va cânta »Trăiască Regele« și apoi »Hora unirei« în timp ce toți Români vor încinge o horă formidabilă. După cum se vede va fi un adevărat spectacol interesant și instructiv.

— **Favoitism.** Zilnic ni-se dă ocaziune de a constată, că guvernul de acum e tot așa de lipsit de scrupule morale, ca și cel trecut. După Herbesti vine nepotismul. Kossuth a numit pe secretarul său Pally controlor la căile ferate. Pentru ce? Pentru că e secretarul lui Kossuth, falsul Messias, și pentru că nu să pricepe la funcția în care e numit. Pally e rigorosant în medicină. De când? Cronica tace.

— **Populația Sârbiei.** La sfârșitul anului 1905 Sârbia avea 2,688.961 de locuitori, dintre cari 1,383.784 sunt bărbați, iar 1,305.177 femei. De kilometru pătrat să vin 557 suflete (maximumul e 1054, minimumul 345). Sporul în 5 ani e de 7.87%. Belgradul are 80747 de locuitori; în 1900 avea 69796, deci sporul e de 17.70%.

— **Supărarea veteranilor.** Am amintit, că cu ocazia jubileului de 40 de ani dela suirea regelui Carol pe tronul României, vor defilă veteranii dela 1877—8, comandați de ofițerii de atunci. Aceștia însă au hotărît în societatea veteranilor »Virtutea Militară« să nu ia parte la defilare și să nu poarte medalia ocazională ce li-să va da din partea Regelui.

Această manifestație ostilă e a se atribui împrejurării, că veteranii au fost lăsați în mizerie și uitare și numai la sărbători naționale își aduceau aminte de ei.

Din punctul de vedere al achității este îndreptățită hotărrea lor, care însă trebuie să producă o penibilă senzație în toată țara.

— **O societate importantă.** E vorba ca o societate americană pentru cultura pământului să se instaleze în România.

Societatea aceasta își propune să facă toate lucrările cu mașini din cele mai perfecționate, în condițiuni de cost care să nu întrecă cheltuelile actuale de exploatare.

Avantagiul pe care însă această societate îl va oferi cultivatorilor, e că plata se va face la ridicarea produselor.

— **Corul vocal** din Gherla merge foarte bine. Conducătorul corului este un profesor (A. Dornide), dar dlui are mulți contrari numai din cauza naționalității, chiar dintre marii pedagogici (canonicul Fabian, episcopul Szabó etc.), și să aude să fie dl profesor strămutat, și atunci stă corul fără conducător.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

==== vis-à-vis cu ușa principală a teatrului. ====

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradani

**MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.**

Înd scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

==== **Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!** ====

==== **Cu planuri servim gratuit.** ====

Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducelui Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11.

